

Diversity, 30-33. URL: <https://doi.org/10.32782/inclusion/2023.spec.6> [in Ukrainian]

2. Mikhailenko, O. (2022). Vykorystannya onlayn-resursiv ta mobil'nykh dodatkov dlya korektsiynoi roboty shchodo zbahachennya slovnykovoho zapasu ta pidvyshchennya rozumynna znachen' sliv uchnyamy z kombinovanyimi porushennyamy slukhu ta intelektu [The use of online resources and mobile applications for correctional work to enrich vocabulary and increase word comprehension in students with combined hearing and intellectual disabilities]. *Osoblyva dytna: navchannya i vykhovannya*, 1(105), 43-52. URL: <https://doi.org/10.33189/ectu.v1i105.96> [in Ukrainian]

3. Kobylichenko, V. (2020). Zorove spruymannya ta yoho porushennya v dytyachomu vitsi [Visual perception and its disorders in childhood]. *Osoblyva dytna: navchannya i vykhovannya*, 4(93), 46-59. URL: <https://doi.org/10.33189/ectu.v4i93.40> [in Ukrainian]

4. Kryvonos, O., Kotenko, O. (2023). Vykorystannya tsyfrovyykh tekhnolohiy v osvith'omu protsesi [The use of digital technologies in the educational process]. *Nauka i tekhnika s'ohodni*, 1(15). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1\(15\)-161-175](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-1(15)-161-175) [in Ukrainian]

5. Digital Inclusion dlya komunikatsiyi - ADK v Ukraini [Digital Inclusion for Communication - AAC in Ukraine]. (n.d.). AAC in Ukraine. URL: <https://www.aac.org.ua/digital-inclusion/> [in Ukrainian]

6. Angel Sound - Interactive listening rehabilitation and functional hearing test program. (n.d.). URL: <https://angelsound.tigerspeech.com/> [in English]

7. Attwell, G. A., Bennin, K. E., Tekinerdogan, B. (2022). A systematic review of online speech therapy systems for intervention in childhood speech communication disorders. *Sensors*, 22(24), 9713. URL: <https://doi.org/10.3390/s22249713> [in English]

8. Chang, Y.-S., Owen, J. P., Pojman, N. J., Thieu, T., Bukshpun, P., Johnston, S., Mukherjee, P., Sherr, E. H., Nagarajan, S. S. (2014). Autism and sensory processing disorders: shared white matter disruption in sensory pathways but divergent connectivity in social-emotional pathways. *Plos One*, 9(7). URL: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0103038> [in English]

9. Fook, L. (2000). The impact of hearing on communication. *Postgraduate Medical Journal*, 76(892), 92-95. URL: <https://doi.org/10.1136/pmj.76.892.92> [in English]

10. Furlong, L., Smith, A., Jones, T. (2018). Mobile apps for treatment of speech disorders in children: An

evidence-based analysis of quality and efficacy. *Plos One*, 13(8). URL: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0201513> [in English]

11. HearBuilder – Educational software. (n.d.). HearBuilder. URL: <https://www.hearbuilder.com/> [in English]

12. Kim, Y. S., Lee, J. K., Choi, B. Y. (2022). Efficacy of cochlear implants in children with borderline hearing who have already achieved significant language development with hearing aids. *Plos One*, 17(6). URL: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0267898> [in English]

13. Li, B., Lee, S., Cao, C. (2023). A systematic review of the audiological efficacy of cartilage conduction hearing aids and the factors influencing their clinical application. *Audiology Research*, 13(4), 636-650. URL: <https://doi.org/10.3390/audiolres13040055> [in English]

14. SignAll - Sign Language Translation App. (n.d.). SignAll | AI Sign Language Translation. URL: <https://signall.world/> [in English]

15. Tobii Dynavox Global: Assistive technology for communication. (n.d.). Tobii Dynavox Global. URL: <https://www.tobiidynavox.com/> [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЦИБУЛЬКО Анна Олександрівна – викладачка стажист кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Наукові інтереси: формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх логопедів, застосування інформаційно-цифрових технологій в логопедії, корекція темпо-ритмічних порушень мовлення.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

TSYBULKO Anna Oleksandrivna - Trainee lecturer at the Department of Special and Inclusive Education, Postgraduate Student at the Department of Pedagogy and Educational Management Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Scientific interests: formation of information and digital competence of future speech therapists, application of information and digital technologies in speech therapy, correction of tempo-rhythmic speech disorders.

Стаття надійшла до редакції 28.09.2024 р.

УДК 378.016:796

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-299-302

ЧЖАН Енсі –

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Волинського національного університету імені Лесі Українки
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0542-4977>
e-mail: Zhan.Ensi@vnu.edu.ua

ПРОФЕСІЙНО-ХОРЕОГРАФІЧНА ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА

У статті проаналізовано аспекти професійно-хореографічної підготовки здобувачів вищої освіти на засадах здоров'язбереження як наукової проблеми. У ракурсі здоров'язберігаючої парадигми особистісно орієнтованої освіти актуалізовано необхідність дослідження професійно-хореографічної складової підготовки здобувачів вищої освіти, позаяк хореографія як синтетичний вид мистецтва має значні можливості для вирішення базових завдань здоров'язбереження здобувачів вищої освіти. Проаналізовано наукові розвідки, конструктивні в контексті дослідження, що репрезентують способи реалізації здоров'язбережувальної стратегії в процесі підготовки майбутніх педагогів, презентують можливості здоров'язбережувальних технологій в удосконаленні системи професійної підготовки майбутніх фахівців, репрезентують здоров'язберігаючий потенціал хореографічної діяльності. Згідно з визначеною метою уточнено розуміння сутності дефініцій понять «підготовка», «професійна

підготовка», «хореографічна підготовка», «професійно-хореографічна підготовка». Зосереджено увагу на хореографічній підготовці як процесі навчання техніці рухів, що виховує культуру руху, вдосконалює фізичну підготовленість, розвиває пластику та музичність, сприяє всебічному розвитку розумових та хореографічних здібностей, формуванню світогляду, моралі і поведінки, а також готують їх до майбутньої професійної діяльності та соціокультурного життя на засадах здоров'язбереження. Узагальнено, що хореографія як ніяке інше мистецтво, має вагомим можливості для повноцінного вдосконалення людини, її гармонійного духовного, фізичного, художнього, ритмічного розвитку, музично-ритмічної координації рухів, зміцнення опорно-рухового апарату, виховання рухової культури, зокрема, засобами здоров'язбереження. Специфіка хореографічного мистецтва визначається його багатогранним впливом на людину, що спричинено самою природою танцю як синтетичного виду мистецтва.

Ключові слова: здобувачі вищої освіти, здоров'язбереження, підготовка, професійна підготовка, хореографічна підготовка, професійно-хореографічна підготовка, хореографія.

ZHAN Ensi –

a third (educational-scientific) level of higher education with a specialty of 011 Educational and Pedagogical Sciences at Lesya Ukrainka Volyn National University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-0542-4977>
e-mail: Zhan.Ensi@vnu.edu.ua

PROFESSIONAL AND CHOREOGRAPHIC TRAINING OF HIGHER EDUCATION ACQUIRES ON THE BASIS OF HEALTH CARE AS A SCIENTIFIC PROBLEM

The article analyzes the aspects of professional and choreographic training of students of higher education on the basis of health care as a scientific problem. In the perspective of the health-preserving paradigm of personally oriented education, the need to study the professional-choreographic component of training of higher education students is actualized, since choreography as a synthetic form of art has significant opportunities for solving many health-preserving tasks of higher education students. Scientific intelligence, constructive in the context of the research, representing ways of implementing a health-preserving strategy in the process of training future teachers, presents the possibilities of health-preserving technologies in improving the system of professional training of future specialists, and represents the health-preserving potential of choreographic activity has been analyzed. According to the defined goal, the understanding of the essence of the definitions of the terms "training", "professional training", "choreographic training", "professional-choreographic training" has been clarified. Attention is focused on choreographic training as a process of learning the technique of movements, which educates the culture of movement, improves physical fitness, develops plasticity and musicality, contributes to the comprehensive development of mental and choreographic abilities, the formation of worldview, morality and behavior, as well as prepares them for future professional activity and socio-cultural life on the basis of health care. It is summarized that choreography, like no other art, has significant opportunities for the full improvement of a person, his harmonious spiritual, physical, artistic, rhythmic development, musical and rhythmic coordination of movements, strengthening of the musculoskeletal system, education of motor culture, in particular, by means of health care. The specificity of choreographic art is determined by its multifaceted impact on a person, which is caused by the very nature of dance as a synthetic form of art.

Key words: students of higher education, health care, training, professional training, choreographic training, professional and choreographic training, choreography.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В сучасних реаліях загострення внутрішньої ситуації та зовнішньополітичного суспільного становища, складних модернізаційних процесів, інтеграції в європейський культурно-освітній простір актуалізується увага до гармонійного розвитку майбутніх фахівців освітньої сфери, до виховання культурної, духовно багатой, фізично досконалої особистості.

Здоров'язберігаюча парадигма особистісно орієнтованої освіти актуалізує професійно-хореографічну складову підготовки здобувачів вищої освіти, позаяк хореографія як синтетичний вид мистецтва має значні можливості для вирішення багатьох завдань здоров'язбереження здобувачів вищої освіти.

Аналіз актуальних досліджень. Конструктивними в контексті дослідження є наукові розвідки, що репрезентують способи реалізації здоров'язбережувальної стратегії в процесі підготовки майбутніх педагогів, а саме: Н. Белікової, О. Біди, С. Бобровник, М. Божик, Н. Денисенко, П. Джуринаського, Н. Карапузової, А. Петрова та ін.

У площині наукових розвідок вітчизняних учених (О. Бондаренко, Є. Сфімова, В. Коваленко, О. Марків, Г. Остапенко, А. Петров й ін.) презентовано можливості здоров'язбережувальних технологій в удосконаленні системи професійної підготовки майбутніх фахівців. Окремі аспекти

порушеної проблеми розглянуто в працях О. Бондаренко, Т. Бойченко, В. Войтенко, М. Гриньової та ін.

Науково вартісними є різноаспектні дослідження з упровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес закладів вищої педагогічної освіти, які репрезентують здоров'язберігаючий потенціал хореографічної діяльності (Л. Андрощук, О. Андрощук, О. Мікулінська), вплив хореографічної арт-терапії на формування особистості (А. Байдіна, Л. Волошина та ін.), позитивний вплив фізичних вправ на психосоматичний, емоційно-психологічний і фізичний стани особистості (П. Джуринаський, Б. Долинський, А. Зотов, І. Карпова, В. Корчинський та ін.).

Мета статті: проаналізувати аспекти професійно-хореографічної підготовки здобувачів вищої освіти на засадах здоров'язбереження як наукової проблеми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з визначеною метою, аналіз професійно-хореографічної підготовки здобувачів вищої освіти на засадах здоров'язбереження як наукової проблеми, вважаємо за потрібне уточнити розуміння сутності дефініцій понять «підготовка», «професійна підготовка», «хореографічна підготовка», «професійно-хореографічна підготовка».

Щодо поняття «підготовка», то у довідкових джерелах воно розглядається як «запас знань,

навичок, досвід, набутий у процесі навчання, практичної діяльності» [1], а термін «професійна підготовка» характеризується як «сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, які забезпечують можливість успішної праці за обраною професією; процес повідомлення учням відповідних знань і умінь» [2].

Привертає увагу позиція В. Семиченко, згідно з якою поняття «підготовка» характеризується у двох його значеннях:

1. як навчання – певний спеціально організований процес формування готовності до виконання майбутніх завдань;

2. як готовність – наявність компетенції, знань, умінь та навичок, необхідних для успішного виконання певної сукупності завдань [3, с. 122].

Щодо поняття «професійна підготовка», то в сучасному науковому дискурсі воно пов'язується з професійним навчанням, відображаючи процес оволодіння знаннями, вміннями та навичками, необхідними для самостійної професійної діяльності, а саме:

- система професійного навчання, що має на меті прискорене набуття майбутніми фахівцями навичок, які потрібні для виконання певної роботи, групи робіт;

- процес оволодіння знаннями, вміннями й навичками, що дають змогу виконувати роботу в певній галузі діяльності.

Воно має на меті прискорене набуття здобувачами навичок, потрібних для виконання певної роботи або групи робіт і не має на увазі підвищення освітнього рівня майбутнього фахівця. Однак підготовка до професійної діяльності не може обмежуватися оволодінням майбутніми фахівцями тільки процесуальним аспектом професійної діяльності.

За твердженням Ю. Ляного, необхідна також цілеспрямована діяльність із формування й розвитку важливих професійних та особистісних якостей, що забезпечують ефективність обраної діяльності. У такому ракурсі більш обґрунтованим є розуміння професійної підготовки як системи організаційних і педагогічних заходів, що забезпечує формування особистості – професійної спрямованості, знань, навичок, умінь та професійної готовності [4].

Існує думка, що хореографічна підготовка – це процес навчання техніці рухів, елементів та з'єднань чотирьох танцювальних систем: класичного, історико-побутового, народно-сценічного та бального танцю. Хореографічна підготовка виховує культуру руху, вдосконалює фізичну підготовленість, розвиває пластику та музичність [5].

Зміст хореографічної підготовки здобувачів вищої освіти охоплює систему наукових знань, умінь та навичок, які сприяють всебічному розвитку розумових та хореографічних здібностей, формуванню світогляду, моралі і поведінки, а також готують їх до майбутньої професійної діяльності та соціокультурного життя на засадах здоров'язбереження.

На думку Ю. Гончаренко, зміст хореографічної підготовки студентів спеціальності «Хореографія» має включати:

- вивчення різних пластів хореографічного мистецтва як основи становлення хореографічної культури;

- пізнання закономірностей виникнення та розвитку хореографічного мистецтва;

- вивчення основних засобів хореографічної виразності, що дають змогу досягнути хореографічний образ у сукупності виразних засобів та формують емоційно-образне й свідоме сприйняття хореографічних творів;

- діяльнісне засвоєння хореографічного мистецтва через індивідуальне та ансамблеве виконавство, композицію та імпровізацію, пластичне інтонування та рух;

- засвоєння методичних правил виконання хореографічних рухів, вправ, законів постановки комбінацій, етюдів, танців [6, с. 28].

Конструктивною нам видається думка вчених (А. Олейник, О. Пророков та ін.), що танцювальні вправи сприяють розвитку координації та інших життєво необхідних рухових якостей. Не менш важливим є те, що вони впливають на опорно-руховий апарат, серцево-судинну систему, сприяють формуванню правильної постави, красивої ходи, культурі рухів. Танцювальні рухи є цінним засобом зміцнення суглобів, розвитку еластичності м'язів, зв'язок, а також вихованню м'якості та плавності рухів [7, с. 384].

У ракурсі викладеного є підстави стверджувати, що хореографічна складова професійної підготовки здобувачів вищої освіти виконує оздоровчу й виховну функції, позитивно впливаючи на їх організм, виховуючи любов до мистецтва, власного тіла, власного здоров'я, ознайомлюючи з культурою та традиціями не тільки власної країни, а й інших країн світу.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок напруму.

Отже, хореографія як ніяке інше мистецтво, має вагомі можливості для повноцінного вдосконалення людини, її гармонійного духовного, фізичного, художнього, ритмічного розвитку, музично-ритмічної координації рухів, зміцнення опорно-рухового апарату, виховання рухової культури, зокрема, засобами здоров'язбереження. Специфіка хореографічного мистецтва визначається його багатограним впливом на людину, що спричинено самою природою танцю як синтетичного виду мистецтва. Хореографія, впливаючи на розвиток емоційної сфери особистості, удосконалюючи тіло людини фізично, виховуючи через музику духовно, допомагає набутти впевненості у власних силах, дає поштовх до самовдосконалення, до постійного розвитку. Перспективи подальших наукових розвідок пов'язуємо з опрацюванням педагогічних умов професійно-хореографічної підготовки здобувачів вищої освіти на засадах здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бусел В. Т. *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. Київ: Перун.
2. Гончаренко С. У. *Професійна освіта: словник*. Київ: Вища школа. 2000
3. Семиченко В. А. Проблеми і пріоритети професійної підготовки. Педагогічний дискурс, Вип. 1., 2007. С. 119-127: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2007_1_28.
4. Лянной Ю. А. Професійна підготовка майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах: теоретико-методичний аспект: монографія. Суми, Україна: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 566 с.
5. Специфіка постановочної роботи хореографа в колективі бального танцю з виконавцями різного професійного рівня та віку: навч.-метод. розробка з дисципліни «Мистецтво балетмейстера» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 024 «Хореографія», освітньо-професійної програми Бальна хореографія. Харків. держ. акад. культури; уклад. О.М. Широковська. Харків : ХДАК, 2021. 16 с.
6. Гончаренко Ю.В. Хореографія: основи класичного танцю. Навчально-методичний посібник для вищих навчальних закладів. 3.: Запорізький національний університет, 2012. 220 с.
7. Олейник А. І. Теоретико-методичні аспекти використання хореографії як напрямку здоров'язберігаючих технологій на уроках фізичної культури. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Чернігів: ЧНПУ, 2017. Вип. 144. С. 383 – 386.

REFERENCES

1. Busel, V. T. (2005). *Velykyi tлумachnyi slovnyk sучasnoi ukrainskoi movy* [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Kyiv: Perun [in Ukrainian]
2. Honcharenko, S. U. (2000). *Profesiina osvita: slovnyk* [Vocational education: dictionary]. Kyiv: Vyshcha shkola [in Ukrainian]
3. Semychenko, V. A. (2007). *Problemy i priorytety profesiinoi pidhotovky* [Problems and priorities of professional training]. *Pedahohichniy diskurs*, Vyp. 1. S. 119-127: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2007_1_28 [in Ukrainian]
4. Liannoi, Yu. A. (2006). *Profesiina pidhotovka maibutnikh mahistriv z fizychnoi reabilitatsii u vyshchyykh navchalnykh zakladakh: teoretyko-metodychnyi aspekt*

[Professional training of future masters in physical rehabilitation in higher educational institutions: theoretical and methodological aspect]: monohrafiia. Sumy, Ukraina: Vyd-vo SumDPU imeni A. S. Makarenka [in Ukrainian]

5. Spetsyfika postanovochnoi roboty khoreografa v kolektyvi balnoho tantsiu z vykonavtsiamy riznoho profesiinoho rivnia ta viku (2021). [The specifics of the choreographer's production work in a ballroom dance team with performers of various professional levels and ages]: navch.-metod. rozrobka z dystsypliny «Mystetstvo baletmeistera» dlia zdobuvachiv pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity haluzi znan 02 «Kultura i mystetstvo», spetsialnosti 024 «Khoreohrafiia», osvitno-profesiinoi prohramy Balna khoreohrafiia Kharkiv. derzh. akad. kultury; uklad. O.M. Shyrokovska. Kharkiv : KhDAK [in Ukrainian]
6. Honcharenko, Yu.V. (2012). *Khoreohrafiia: osnovy klasychnoho tantsiu* [Choreography: basics of classical dance]. *Navchalno-metodychnyi posibnyk dlia vyshchyykh navchalnykh zakladiv. Z.: Zaporizkyi natsionalnyi universytet* [in Ukrainian]
7. Oleinyk, A. I. (2017). *Teoretyko-metodychni aspekty vykorystannia khoreohrafiy yak napriamku zdorov'iazberihaiuchykh tekhnolohii na urokakh fizychnoi kultury* [Theoretical and methodological aspects of using choreography as a direction of health-preserving technologies in physical education classes]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T.H. Shevchenka. Chernihiv : ChNPU, Vyp. 144. S. 383 – 386* [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧЖАН Енсі – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Наукові інтереси: професійно-хореографічна підготовка здобувачів вищої освіти на засадах здоров'язбереження.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ZHAN Ensi – a third (educational-scientific) level of higher education with a specialty of 011 Educational and Pedagogical Sciences at Lesya Ukrainka Volyn National University.

Scientific interests: professional and choreographic training of students of higher education on the basis of health care.

Стаття надійшла до редакції 18.10.2024 р.

УДК 371. 378

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-302-307

ШАФАРЧУК Тетяна Георгіївна –

старший викладач кафедри теорії музики та вокалу Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського
 ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1540-2200>
 e-mail: algoal33@gmail.com

**ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКИХ НАВИЧОК
 МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

В статті автор розглядає особливості формування вокальних умінь майбутніх фахівців в галузі музичного мистецтва в процесі самостійної роботи.

У вокальній практиці вміння виробляються завдяки вправам, тобто в процесі засвоєння певних способів виконання дій і на думку автора до вокальних умінь відносяться звукоутворення, співоче дихання, артикуляція, дикція, емоційна виразність, вокально-слуховий контроль тощо.